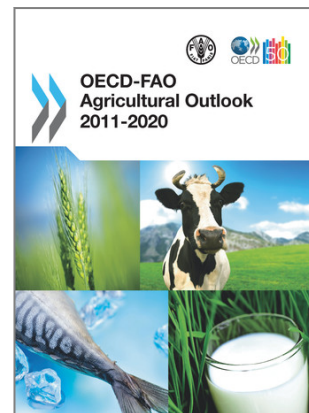

OECD *Multilingual Summaries*
OECD-FAO Agricultural Outlook 2011
Summary in Estonian

OECD-FAO põllumajanduse väljavaated aastal 2011

- See on põllumajanduse väljavaadete seitsmeteistkümnes väljaanne ning seitsmes ühisväljaanne, mis valmis koostöös ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooniga (FAO).
- Käesolev aruanne annab ülevaate maailmaturu suundumustest biokütuste, teraviljade, õliseemnete, suhkru, liha, piimatoodete ning esimest korda ka kalandussektori jaoks perioodil 2011–2020. Väljaande juurde kuulub ka analüüs viimastest sündmustest, tähtsamatest probleemidest ning ebakindlatest teguritest nendel tooraineturgetel.
- Prognoosid valmisid tänu tihedale koostööle OECD riikide ja OECD-väliste riikide ekspertidega. Prognooside järjepidevuse tagamiseks kasutati ühiselt välja töötatud modelleerimissüsteemi, mille aluseks võeti OECD AGLINK ja FAO COSIMO mudelid. G20 põllumajanduslääbirääkimiste kontekstis on üks lõige käesoleva aasta aruandes pühendatud poliitilistele lahendustele hindade volatiilsuse probleemile.

Viies aasta kõrgeid ja volatiilseid hindu

Toorainehinnad tõusid taas järsult 2010. aasta augustis, kuna vähene põllukultuuride tootmine tähtsamates tootmispiirkondades ja väikesed toorainearud vähendasid tooraine saadavust ning arengumaade ja areneva majandusega riikide majanduskasv suurendas nõudlust. Seega on juba viiendat aastat järjest iseloomustanud põllumajandustoodete turgusid suur volatiilsus. Kõrged ja volatiilsed toorainehinnad ning nende mõju ebapiisavale toiduga kindlustatusele on valitsuste tähelepanu nõudvad tähtsamad probleemid. Seda kajastasid väga hästi ka läbirääkimised 2010. aasta novembris Sõulis toimunud G20 tippkohtumisel ning tegevuskavade ettepanekud, mida koostatakse 2011. aasta Pariisi tippkohtumiseks.

Turu mõjutajad viitavad jätkuvale hindade volatiilsusele

Väljavaadetes väljendatakse vaoshoitud optimismi, et toorainehinnad langevad allapoole 2010.–2011. aasta taset, sest turud reageerivad nendele kõrgematele hindadele ja nende pakutavale suuremale tulususele. Saak on käesoleval aastal väga oluline, aga turu tasakaalu taastamine võib võtta veel veidi aega. Kuni toorainearud on taastatud, on veel suur oht, et hindade volatiilsus suureneb ülespoole. Väljavaadetes säilitatakse eelmistes väljaannetes väljendatud seisukohta, et põllumajandustoodete hinnad jäävad järgmise aastakümne jooksul reaalselt kõrgemale tasemele, kui need olid eelmise aastakümne jooksul. Jätkuvalt kõrged hinnad võivad raskendada ülemaailmse toiduga kindlustatuse eesmärkide saavutamist ja suurendada vaesemate tarbijate jaoks alatoitumuse ohtu.

Turu signaalide edasiandmine tootjatele on kriitiline tootlikkuse suurendamiseks

---

Kõrgemad toorainehinnad on positiivne signaal sektorile, kus hinnad on tegelikult langenud juba mitu aastakümnet, ning suure tõenäosusega stimuleerivad need toiduainete järele kasvava nõudluse rahuldamiseks investeeringuid tootlikkuse parandamisse ja tõstmisse. Vajadus suurendada tootlikkust sõltub aga sisendi suhtelisest hinnast ning kõrgemast rahvusvahelisest hinnast tulenevad stiimulid ei jõua alati kõrgete tehingukulude või riiklike poliitiliste sekkumiste tõttu tootjateni. Mõnedes tähtsamates tootmispiirkondades on mõjutanud põllumajandussektori konkurentsivõimet ka vahetuskursi tõstmine, mis piirab tootlikkuse suurendamist.

Tootlikkuse suurendamiseks on vaja investeeringuid

On märke, mis viitavad tootmiskulude kasvule ja tootlikkuse kasvu aeglustumisele. Energia ja loomasööda hind on oluliselt tõusnud. Tõsisemaks läheb ka olukord ressurssidega, ennekõike vee ja põllumajandusmaa seisukohalt. Paljudes traditsioonilistes tootmispiirkondades saadaoleva põllumajandusmaa hulk väheneb ja tootmine peab laienema vähem arenenud piirkondade ning väikese tootlikkusega alade arvelt, mis ei ole nii viljakad ja kus on raskemad ilmastikutingimused. Tulevasele suuremale nõudlusele vastamiseks vajab põllumajandussektor täiendavaid investeeringuid tootlikkuse suurendamiseks.

Peamised sõnumid

Prognoositakse, et toorainehinnad jäävad kõrgele tasemele

- Prognoositakse, et praeguste kõrgemate hindade tõttu suureneb põllumajandustootmine lühemas perspektiivis tingimusel, et ilmastikutingimused jäävad tavapärasele tasemele. Tooraine hind peaks langema 2011. aasta alguse kõrgemalt tasemelt allapoole, kuid reaalselt prognoositakse, et need jäävad 2011.–2020. aasta perioodil võrreldes eelmise aastakümnega teravilja (maisi) puhul kuni 20% kõrgemaks ja liha (linnuliha) puhul kuni 30% kõrgemaks. Kõrgemad toorainehinnad liiguvad nüüd mööda kaubaahelat alla ka loomakasvatussektorisse.

Toiduainete hindade inflatsioon tekitab muret

- Kuna kõrgemad toorainehinnad liiguvad läbi toiduahela, näitavad uusimad tõendid, et toiduainete tarbijahindade inflatsioon suureneb enamikus riikides, põhjustades üldist tarbijahindade inflatsiooni. Arengumaades on see murettekitav nähtus majanduse stabiilsuse ja ebapiisava toiduga kindlustatuse seisukohalt, kuna väheneb vaesemate elanike ostujõud.

Prognoositakse, et põllumajandustootmine kasvab aeglasemalt

- Prognoositakse, et ülemaailmne põllumajandustootmine kasvab keskmiselt 1,7% aastas, võrrelduna eelmise aastakümne 2,6%-ga. Aeglasemat kasvu prognoositakse enamiku põllukultuuride, eriti õliseemnete ja söödateravilja jaoks, mille puhul tootmiskulud kasvavad ja tootlikkuse kasv aeglustub. Loomakasvatustoodangu kasv jääb praeguste suundumuste lähedale. Aeglasest kasvust hoolimata prognoositakse, et tootmine inimese kohta kasvab 0,7% aastas.
- Prognoositav oluliste põllukultuuride saagikuse vähenemine üleilmsel tasandil avaldab jätkuvalt survet hindadele rahvusvahelisel tasandil. Prognoositakse, et areneva majandusega riikide tootjate tootlikkus suureneb, sest olemasolevad tehnoloogiad pakuvad seal suuremat potentsiaali tootlikkuse suurendamiseks, kuid saagikuse/tootlikkuse kõikumine võib olla suurem. Väljavaadetes käsitletava perioodi jooksul kasvab jätkuvalt arengumaade tootmise osakaal.

Vesiviljelusel põhineva kalanduse kasv

- Põllumajanduse väljavaadetes esmakordselt kajastatava kalandussektori tootmine kasvab prognooside kohaselt ülemaailmselt 1,3% aastas kuni 2020. aastani. Kasv on eelmise aastakümne võrreldes aeglasem vesiviljeluse väiksema kasvu (2,8% võrreldes 5,6%-ga 2001.–2010. aasta perioodil) ja püügikalanduse sektori kahanemise või seiskumise tõttu. Prognooside kohaselt muutub vesiviljelus kõige olulisema inimtoiduks püütava kala tootmisektorina 2015. aastaks püügikalandusest tähtsamaks ning 2020. aastaks peaks vesiviljeluse toodang moodustama ligikaudu 45% kalanduse kogutoodangust (k.a tootmine muuks otstarbeks kui toiduks). 2008.–2010. aasta perioodiga võrreldes prognoositakse, et keskmine püügikalanduse toodangu hind on 2020. aastaks nominaalselt ligikaudu 20% kõrgem võrreldes 50% hinnatõusuga vesiviljeluse toodangu jaoks.

Arengumaad on toiduainete nõudluse kasvu eestvedajad

- Toidu tarbimine inimese kohta suureneb kõige kiiremini Ida-Euroopas, Aasias ja Ladina-Ameerikas, kus sissetulekud suurenevad ja rahvastiku kasv aeglustub. Kõige rohkem peaks kasvama nõudlus taimeõli, suhkru, liha ja piimatoodete järele.

Kasvav nõudlus biokütuste lähteainete järele

- Põllumajandustoodangu kasutamine biokütuste lähteainena kasvab jätkuvalt olulisel määral; selle peamiseks stiimuliks on biokütuste kasutamist nõudvad määrused ja poliitilised tugimeetmed. Prognoositakse, et 2020. aastaks kasutatakse biokütuste tootmiseks ülemaailmsel tasandil 13% söödateravilja, 15% taimeõli ja 30% suhkruroo toodangust. Kõrgem nafta hind peaks edendama täiendavat biokütuste lähteainete kasutamise kasvu ning piisavalt kõrge nafta hinna puhul võib biokütuste tootmine muutuda mõnedes riikides tulusaks isegi ilma poliitiliste tugimeetmeteta.

Põllumajanduskaubandus võib kasvada aeglasemalt

- Prognoositakse, et kaubandus kasvab 2% aastas, mis on aeglasem kui eelmisel aastakümnel. Tootmine kasvab vähesel määral ainult traditsiooniliste eksportijate puhul ja importijate puhul kasvab riigisisene tootmine. Kõige kiirem kasv tuleb peamiselt Ida-Euroopa, Kesk-Aasia ja Ladina-Ameerika areneva majandusega riikide eksportijatelt. Hinnanguliselt kasvab toiduainepuudus Sahara-taguse Aafrika riikides, kus rahvaarvu kasvust tingitud suurem nõudlus ületab riigisisese tootmismahu.

Väljavaadetes on endiselt palju ebakindlust

- Stohhastiline analüüs näitab hinnaprojektsioonide ebakindlust, sest need sõltuvad olulisel määral nende aluseks olevatest eeldustest ning annavad põhjust oletada, et hindade tõusmise tõenäosus ületab hindade langemise tõenäosuse. See analüüs kinnitab ka, et saagikusest tingitud kõikumised tootmises suuremates põllukultuure eksportivates riikides on rahvusvahelise hindade volatiilsuse peamine põhjus. Eelmise aasta põuad ja tulekahjud Venemaa Föderatsioonis ja Ukrainas ning liigniiske kliima Ameerika Ühendriikides näitasid, kui kiiresti võib turu tasakaal muutuda. Hinnanguliselt muutuvad ilmast tingitud kõikumised põllukultuuride saagikuses tulevikus veelgi kriitilisemaks hindade volatiilsust mõjutavaks teguriks.

Hindade volatiilsus

Hindade volatiilsust mõjutavad mitmed tegurid

Väljavaadetes käsitletakse hindade volatiilsust mõjutavaid peamisi tegureid, mis loovad ebakindlust ning suurendavad riske tootjatele, kauplejatele, tarbijatele ja valitsustele. Hindade volatiilsus võib avaldada ulatuslikku negatiivset mõju põllumajandussektorile, toiduga kindlustatusele ja majandusele üldiselt nii arenenud riikides kui ka arengumaades.

- Ilmastik ja kliimamuutus – kõige tihedamini esinevad ja olulisemad hindade volatiilsust mõjutavad tegurid on ennustamatud ilmastikutingimused. Kliimamuutus mõjutab ilmastikumustreid, kuid selle mõju äärmuslikele ilmastikunähtustele ei ole teada.
- Varude tasemed – varud on mänginud juba pikemat aega olulist rolli tooraine nõudluse ja pakkumise lahknemiste leevendamise osas. Kui olemasolevad varud on kasutusega võrreldes suhteliselt napid, nagu praegu söödateravilja puhul, võib hindade volatiilsus olla suur.
- Energia hind – kasvavad seosed energiaturgudega, mis on tingitud sisenditest nagu väetised ja transport ning nõudlusest biokütuste lähteainete järele, kannavad hindade volatiilsuse üle energiaturult põllumajandusturgudele.
- Vahetuskursid – valuutakursside kõikumine võib mõjutada riigisisese toorainehinna mõjutamise kaudu toiduga kindlustatust ja konkurentsivõimet ülemaailmsel tasemel.
- Kasvav nõudlus – kui pakkumine ei püsi nõudlusega samal tasemel, suurendab see tooraine hindu. Sissetulek inimese kohta suureneb üle maailma ning paljudes vaesemates riikides prognoositakse, et see tõuseb kuni 50%, mistõttu nõudlus toidu järele muutub vähem paindlikuks ja nõudluse mõjutamiseks on vaja suuri hinnakõikumisi.
- Surve ressursside osas – tootmise suurendamist piirab kasvav sisendi hind, aeglasem tehnoloogia rakendamine, laienemine väikese tootlikkusega aladele ning põllult kahe saagi koristamise ja niisutusvee kasutamise seotud piirangud.
- Piirangud kaubandusele – rahvusvahelistel turgudel võimendavad hindade volatiilsust ekspordi- ja impordipiirangud.
- Spekulatsioon – suurem osa teadlastest on nõus, et kõrge spekulatsioonitase futuuriturgudel võib võimendada hinnakõikumisi lühemas perspektiivis, samas ei ole veenvaid tõendeid süsteemsest mõjust volatiilsusele pikemas perspektiivis.

Poliitilised probleemid

Tootlikkuse ja paindlikkuse parandamine ning raiskamise vähendamine

---

Väljavaadetes on toodud esile olulisemad probleemid toiduga ebapiisava kindlustatuse ülemaailmse probleemi lahendamiseks ning suuremad võimalused, mida tulevaks aastakümneks prognoositavad kõrgemad keskmised hinnad toiduaine- ja põllumajandustootjate jaoks pakuvad. Poliitiline probleem on tootlikkuse kasvu edendamine, ennekõike väiketootjate jaoks, mis parandab turu paindlikkust negatiivsete välismõjude suhtes ning vähendab raiskamist ja suurendab tootmist kohalikele turgudele taskukohase hinnaga. Avaliku sektori investeeringuid on vaja põllumajandusega seotud teadus- ja arendustegevuse ning infrastruktuuride jaoks, et suurendada sektori tootlikkust ja

paindlikkust ilmastiku ning kliimamuutuse ja ressursside nappuse suhtes. Vaja on ka investeringuid saagikoristuse järgsete kaotuste vähendamiseks. Tõdedes asjaolu, et volatiilsus jääb jätkuvalt põllumajandusturgude osaks, on vaja sidusaid poliitikameetmeid volatiilsuse vähendamiseks, kus see on võimalik, ja selle negatiivse mõju piiramiseks.

Turuteabe ja poliitikameetmete sidususe parandamine

- Volatiilsuse leevendamine – turgude läbipaistvuse parandamine võib vähendada hindade volatiilsust. Suuremaid pingutusi on vaja ülemaailmsete ja riiklike turu väljavaadete teabe- ja järelevalvesüsteemide parandamiseks, kaasa arvatud paremaid andmeid toiduga kindlustatuse seisukohalt tundlike toodete tootmise, varude ja kauplemise kohta. Hindade volatiilsust võib vähendada ka moonutavate poliitikameetmete, nagu ekspordi- ja impordipiirangute või biokütuste toetuste ja nende kasutamist nõudvate määruste kaotamine või vähendamine. Teavet ja läbipaistvust futuuriturul on vaja parandada, tunnustades meetmete ühtlustamise tähtsust kõikidel börsidel.

Vaeste kaitsmine ning riskijuhtimisstrateegiatega kasutuselevõtmine

---

- Volatiilsuse haldamine – sotsiaalkindlustusvõrgustikud saavad aidata kõige haavatavamaid tarbijaid toiduainete hinnatõusu korral ning samal ajal saavad tootjate kindlustusvõrgustikud kompenseerida omakorda madalaid sissetulekuid ja aidata säilitada nende sisendi ostmise ja tootmisvõimet. Vaeste abistamiseks ette nähtud eriolukorra toiduvardud aitavad vähendada kõrgete hindade mõju. Vaja on rohkem pingutusi, et teha väiketootjatele kättesaadavaks turupõhised riskijuhtimise süsteemid, kaasa arvatud forvardlepingute ja toorainete futuuride börside kasutamine. Valitsused saavad võtta kasutusele ka selliseid riskijuhtimise strateegiaid nagu kindlustus toiduainete impordi rahastamiseks juhul, kui halvad ilmastikutingimused vähendavad riigisisest tootmist, või optioonilepingud tulevaste imporditud toiduainete ostmise fikseerimiseks.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgsest inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil rights@oecd.org või faksinumbril: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

